

de două ori in septembra: Joi-a și minec'a; era cindu va pretinde imantă materialor, va fi de trei său de patru ori in septembra.

Stiul de prenumeratiune,
pentru Austria:

anu intregu	8 fl. v. a.
dumetate de anu	4 fl. v. a.
patraru	2 fl. v. a.
pentru România și strainatate:	
anu intregu	12 fl. v. a.
dumetate de anu	6 fl. v. a.

ALBINA

Invitare de prenumeratiune

ALBINA.

Apropiandu-se cu pasiu rapede lun'a Iuliu, inceputul semestrului alu *dura*, resp. patrariului alu III-lea de anu, carea ni espira peste 600 de prenumeratiuni, venimur prin acésta a ne așe destulu de timpuriu onorabilelui nostru publicu, ca sè grabeșca prin rearea prenumeratiunilor de pana aci resp. prin concurgerea cu cătu mai multe prenumeratiuni nouă, a ni usiură u' sarcina, ce a cadiu asupra-ni în este timpuri de cercare si lupta grea.

Din sutele, ba—cu buna conștiinția temu dice — *mile de comunicatiuni* ni se facu peste anu din tóte pările triei — asupr'a causalor si intereseu vitali ale natiunei nostra, totu mai multu ne convingemu, că — partea cea netosa, cea mai mare si sì mai buna a suniei, este decisa a continuă lupta spre acelu scopu ni cere cu totu desul conlucrarea si resp. spriginirea calea de pana acuma. Ei bine, căt' ori sè mai spunem si intonu, că — conlucrarea si spriginirea septu din a nostra parte — este conionata de concursulu ce ni-lu dà nòa stimatulu publicu — nu numai *spiritu*, prin multimea de articli si copondintie ce ni tramite, si prin multea de necasuri si suferintie ce di de ni descopere, ci si — *materialminte*, cătu mai numeróse abonamente, si latirea cătu se pote de tare a cerii cetitorilor fóiei.

Vócea, staruint'a, lupta si gazete, cumpenesce si face ptu — cu atât' mai multu, cu aceea este mai respondita mat multu spriginita, cu cătu te bucura de mat multi aboati si cettori, cu cătu ea disce de mai mare fondu de vesi si amóre la poporulu pentru ele esiste.

Noi — domne feresce, sè vorbim interesu egoisticu séu particulariu nostru! — din contra, dicemus cele dicemus — fora privintia la cutare mita fóia, ma chiar suntemu deplinu si, la momentu a sistá publicarea nòstre, déca maioritatea celoru chiai — ar afá cumca dens'a nu coresde trebuintie si scopului, si este pe desvoltárii si latirii altoru foi mai spundietorie; cu atât' mai vertosu ra-ce pentru noi particularminte, generea acestei foi nu este vr'unu sigu, ci chiar unu greu sacrificiu, pre bcururosu lu-aducemu, fora insa ca obtrudemu: dar déca o data — onoialu publicu, in cursu de 10 ani de ni dovedi atât'a aderintia, in cătu in 4—5 ani mereu sustenù nume abnomentelor nòstre intre 800 pan' 000, ér in cei din urma cinci — in 1000—1250, — cea-ce este mare in vieti'a diaristicei nostra, ca domnii corespondinti ai nostri de di ne incredintadua, că — „Al- este cautata si cetita — pana si contrarii nostri — cu o aviditate ne-pomenita, — ceea-ce trebue sè creu si de dupa strigatele si atacurile de inversiunate ale contrarilor in contra fóiei nostra; — apoi creu si dorint'a nostra nu este nemoda si ne'dreptatita, că — spriginirea riale, prin sporirea totu mai multu abnomentelor — tocmai astadi,

candu suntemu avisati la ea mai vertosu, sè se manifeste in mesura multu mai mare, sè se manifeste in proportiune cu sprigirea morale si spirituale! Caci—in fine, noi ori cătu vom reconósee si chiar sunti necasitatea d'a continuă edarea aces-tei foi, totu vomu si siliti a ne regulá dupa spriginulu materialu, pre care ni-lu va dà onoratulu publicu.

In căt'va septemani din semestrulu primu, ocupati de alte mari necesitati in alte părți, am datu numai cătu unu nru, — ne-am adoperatu insa a compensá onorabilor nostri prenumeranti acésta scadere — prin cuprinsulu cătu se pote de alesu si *indesatu* alu foi, din care causa costulu tipariului „Albini“ cu hárta impreuna, se urca la 38 florini de căla; de ora-ce cuprinsulu Albinei s'a sporit in fie-are nru cu 5—6000 de litere, raru nru sparenđu astadi de cuprinsu sub 60,000 de litere.

Astfeliu noi din parte-ni tindemus a face totu cătu numai se pote prin poterile nòstre spre sustinerea acestei foi: rogámu si provocámu pre onoratulu nostru Publicu a face si elu asemenea din a sa parte!

Premiile si conditiunile se vedu in frunta folii.

Essemplarie gratis — nu suntemu in stare a dà, decat' in cele mai straordenari casuri de necesitate precum am spusu la timpulu seu; dar — dàmu carturarilor nostri seraci — buclerosu fóia cu dumetate de pretiu.

Mei sfiamu cu cale a aminti, ca din pările de la Muresiu ni se cere cu intetire, ca — de óra-ce fóia „Lumina“ din Aradu cu 1. iuliu incéta d'a mai apare, sè adaugemu fóiei nostra unu suplementu ca foi a scolaria, de care se semte cea mai mare trebuintia. Si acésta suntemu plecati a face; dar — n'o potem face foră déca ni s'ar inmultí considerabilmente numerulu prenumeratiunilor.

In fie rogámu si pre multiu nostri restantiari, atât' pre cei cu pretiulu Albini, cătu sè pre cei cu „Robinson Crusoe“ si cu „Legea electorale“, sè-si aduca aminte de noi si sè ni tramita banii si resp. socotele in restantia! —

REDACTIUNE.

Budapest in 28 iuniu n. 1875.

Dlu Tisza Kálmán, celu mare barbatu de statu magiaru, celu potericu si seriosu aperotoriu alu legii si constitutiunei, celu-ce pentru ca sè mantuiesca patria, se lepadă de marile sale principia si fece fusiunea, adeca dede-man'a cu acei'a precari in decursu de siepte ani, de 7000 de ori ii-a numitu tradatoru de drepturi si de principia, — acestasi d. Tisza Kálmán, asta data pentru d'a mantu patria, vine a o subsepá, calcandu in piciora legalitatea, si a o aprinde din tóte pările, provocandu prin mesurele sale pre toti cetatianii onorabili, si a nume pe poporale nemagiare, la—ura si scarba asupra totu ce se dice domnul magiaru!

Este o diavolésca apucatura a tiranilor de professiune, că—measurele loru afurisite, precum sciu sè le ascunda acolo, unde ele ii blamédia, tocmai asiá ei sciu sè le publice in gura mare acolo, unde vreu sè faca impresiune intindatòria. Acésta maniera am observat'o in mai multe rouduri si la domnii nostri magiari.

Pe la capetulu septembanei trecute, prin pările banatice si ungarice locuite de Romani, pana si prin foile locali, anume cele din Temesiora si Aradu, se lati faim'a, ca dela Deva si Baia-de-Crisu s'au cerutu

cu intetire transmiterea de potere armata si inca multa, căci — se ivescu presemne de rescóla intre Romani! Curendu dupa aceea se suná, că — naltulu ministeriu n'a avutu incatru, ci a trebuitu iute sè comande unu batalionu de linia din Temesiora, care s'a si pusu in mersu rapede cătra Deva si Baia-de-Crisu!

Despre tóte acestea foile din capitate nu sciura sè ni spuna unu cuventu.

Paralelu cu aceste faime si sciri, a inceputu a se siopti Romanilor din Banatu si Ungaria, că — este pentru alegeri, pentru de a infrenă agitatiunile si escesele nationali, cari in Zarandu ar fi ajunse pon' la estreme, pon' la rescóla!

Inca mai nainte de cătu acésta, prin Banatu si unele pările ale Ungariei se respandiá vorb'a, că — guvernul de astazi nu va mai suferi partita natională in Diet'a tierii, — firesce, pentru că nu mai vré sè auda plansori si pretenziuni in numele poporului romanu. De aceea se dicea că — ar fi datu „charta bianca“ despotilor de prin comitate, ca sè puna in aplecare — dupa draga voi'loru — ori-ce voru afá de lipsa, pentru d'a trantí la alegeri pre candidatiu nationali!

In urulu precendinte amintiriamu, că primariul din Versietiu a oprit adunarea alegetorilor nationali din Cercul electorale alu Moravitiei. Acésta opréla s'a comunicatu in două esemplaria, adeca ambilor domni convocatorii; un'a se afia in manele nòstre in originale.

Din acésta vedem, că — motivulu operei e: căci — acea adunare este politica pe bas'a de nationalitate, si asiá dara pentru scopu separatisticu convocata! („Miután ezén gyülekezet, vett tudósítás szerint, nemzetiségi alapu politikai, tehát különleges céle van egybeleva, nem engedélyezhettem.“) Dlu primariu, interpelatu sè splice si justifice acésta mesura a sa din lege, a rogatu sè-lu lase in pace, căci — nu elu este autorulu mesurei!

Din tóte acestea si inca multe aparituni senguratece — noi asiá ne convingemu, că — dlu min. Tisza Kálmán si-a pusu in capu, sè suprime miscamintele nationali, adeca: sè puna capetu gravamenelor nationali — prin innadusirea loru, si mai antai de tóte prin scădere partitei nationali din Dieta, firesce credindu că apoi ea va peri si in tiéra.

(Din nemicu ca dintr'acésta portare magiara — Romanii cei eu minte si anima romana, se potu convinge mai bine, că — ce insemmate are, ce multu cumpenesce in ochii lumeni — partit'a nostra natională! Ce respectu, ce temere si ingrigire a cuprisu pre cei mari de la potere — esistint'a acestei partite!)

Numai o atare violinte, nelegale si neleiala, si — dupa noi, mai presusu de tóte — nepatriotica, dar cu atât' mai multu tirana si dusmana tendintia, este calificata d'a esplicá pasirile mai susu amintite ale naltului guvernui liberal magiaru de astazi. Numai o astfelu de tendintia barbara, pote face priceputa tienut'a atât' de nepasata si chiar cinica a dui min. Tisza, facia de descoperirea ce i-a facut Babesiu in Dieta, despre aceea, cumca dnii din comitatul Temesului, fora totu temeliul si dreptul au despoiatu 10,000 de cetatieni Romani si Serbi de dreptulu loru electoral legalu. Numai o asemenea peccatoasa tendintia pote justificá, că — supremii si v. comitii comitatelor Aradu, Temesiu si Carasiu, dimpreuna cu preitori si totu aparatulu loru officiale, diu'a nótpea caletorescu prin comune si pre fa-

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corepondinti ai nostri, si de a dreptul Re-dactiune Stationgasse Nr. 1, unde sunt a se adresă si corespondintele, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditur'a; căte vor fi nefrancate, nuse vor primi, ér cele anonime nu se vor publica

Pentru anunțe si alte comunicatiuni de interesu privatul — se respnev căte 7 cr. pe linia; repetirile se facu cu pretiu sca-dintu. Prețul timbrului căte 30 cr. pen-tru una data se anticipa.

cia, prin cele mai neieritabili si nelegali medilóce agitádia si terorisdea poporulu in contra candidatilor nationali si pen-tru candidatiu guvernamental; ér dlu min. Tisza, la plansorile ce i se facu in acésta privintia — nu dà nice unu res-punsu!

In fine — numai o tendintia nemorală si neomenescă ca acea indegetata, pote sè ni splice si lamurescă — proce-derea d-lui min. Tisza in privint'a Zarandului, despre carea vorbesce mai pre largu o corespondintia directa a nostra, pre care o vom publica in nrulu celu mai de aproape si pre care o recomandam specialei atentiuni si apretiuri a onora-tului nostru publicu national, avendu a invetiá din ea, cum — din nemic'a, cu insielatiunea si mintiun'a, se face pre-testu d'a aduce potere armata pre capulu poporului, spre a-lu intrică, ca sè nu se misce, candu este vorb'a de a-si aperă dreptulu!

Destulu că — dupa tóte acestea noi ne credemus indreptatiti, a ne asteptá din partea acestui ministeriu despoticu, ascansu sub masca de „liberale“, la totu reulu, pentru noi, pentru patria, pentru Tronu.

Dlu Tisza si cu ai sei, dora va fi calculandu, că prin nelegalile si brutalile sale mesure sè ne intimidie, si astfelu sè ne scota din Dieta si sè ne faca a ni parasi program'a, principiale, pre-tensiunile nationali. Déca va fi calculandu asiá, apoi este lucru prostu si se va ini-ciá cumplitu. — Séu dora va fi resolu-tu intr'adeveru, a se folosi in contra nòstra, in contra causei nòstre celei legali, leiali si morali, cu carea natiunea nostra si-a indentificatu vieti'a, — a se serví dicemul chiar si de „ultima ratio“ de po-terea fisica, carea fiindu că nici de cătu nu va fi provocata de noi, si asiá dara nici justificabile din lege, trebue sè fie despotica, barbara, tirana si sè compromita — legea, tiér'a, Tronulu, cultur'a, umanitatea, si sè destepsi si nutrészca ura ne'impacabile intre noi si ei, o ura, ce este de natur'a că nu cunosc, nu pri-cepe, nu sente — de cătu resbunare si resbunare si — in veci, pon' la celu din urma resufletu, totu numai resbunare!

Dlu min. Tisza s'a apucatu, cum se vede, a croi sortile tierii si natiunei sale; noi — pururiá amici sinceri ambelor, lu-rogámu, sè nu se lase rapitul de patim'a brba, sè nu hasarddie, sè nu jocé „Va banc!“ —

Budapest in 28 iuniu n. 1875.

Astadi nainte de mediadi avu locu in-telnirea Imperatului nostru cu Imperatulu Alissandru alu Muscaliloru, in Boemia la Eger, de unde ambii Imperatori calatori im-preuna si precum se dice — senguri, pan la marginea tierii dola Bodenbach.

Se intielege, că publicistic'a, pote dora si diplomati'a va face mare capitalu din acésta intelnirea. Noi — nu dàmu nemica pre astfelu de incidenti; a este nu potu altera cursulu evenimentelor, cu atât' mai pucinu — redică nemultiamirea generale de la noi. Apoi — dupa noi, aci este buba care trebuie vindeteata!

La miscamintele electorale.

Nu s'a potutu retine, de a se mesteca in cau's a alegerilor si dlu min. reg. Trefort, de la cultu si instructiunea publica. Pre lumea acésta nu essiste cortesiu, agitatoriu electo-rale, casi magiarulu, apoi — elu vine aci, a luá in nume de reu preotimei si investitori-loru nostri, că si-fac detorint'a nationale si patriotica si se interesédia — ici-colia cu celu mai laudabile zelul de alegerea ce este sè

se face în cerculu seu. Fîrsece, pentru că dlu min. Trefort să aibă cuvîntul de a se acăsi de preotii și invetitorii nostri, a trebuit său să capete reporturi false, său să se înțeleagă pretește false.

Dlu min. sub datul de 16 iunie și nrulu presidiale 937, emise către episcopii nostri diocesani unu ukaz, prin carele denuncia, cumca preotii și invetitorii nostri agitădă în totu modulu, să inca nu numai în cerculu lor, ci caletorindu să prin alte cercuri, ea-ce — dice, că naltul guvernănu va a mai suferi!

Ni stau pre măsa circulariele ce emisera domnii Episcopi ai nestri din Aradu și Caransebeșiu, cesta sub 20/8, celă sub 21/9 iunie, în urmă Uzakzului. Ni pare reu, că Pré-santie loru nu refacătă mai nainte pr Esa dlu min. ea — să se îngrijească mai antai de funcționari publici, cari toti s'au facutu cortesi și agitatori nerusinat — peste totă tiéra, și calca de adreptul legea; apoi să vră face eea-ce facura, adeca să fie datu preotimelii și invetitorimelii instructiunile cuvenite.

Comparandu cele două circularie arhieresci, trebuie să dicem, că — ambele au mersu în zelulu loru guvernamentale pré de parte. Aradanul vră să marginășește dreptul de informare alu preotilor și invetitorilor — asupra comunei, unde locuesc; Caransebeșianul dice, că — „remanendu ei în cerculu loru electoral, si mai alesu in sinulu comunei loru, să se restranga pelanga esserierea personale a dreptului loru electoral.“

Se vede că domnii Eppi ai nostri — nu conoscu bine sfără dreptului si detorintielor nici a loru propria, nici a clerului si invetitorimei nóstre; căci — altmintre ar fi avizatul simplu la lege, la dreptulu loru de cetățeni liberi si la chiamarea loru de — pastori și luminatori ai turmei — pre preotii si invetitori. Dar noi scim, că toti domnii preotii si invetitori, căti au zelu si activitate naționale, au și conosciuntia de dreptul si detorintăloru si scim, că — au urmatu si vor urmă pururiă, conformu acelora. „Trecut' a umbră legii!“

De prin cercuri astă data abia ajungem a luă unele notiție scurte.

Cea-ce mai antai de toate aveam să noțâm cu multa placere — este, că mai în toate cercurile, unde sunt alegatorii romani si unde s'au aflatu măcar trei oameni de domne ajuta, si-au pusul candidatu naționale si s'au grupatut toti cei buni si onesti imprejurului acelora.

Eminentă esemplu este în aceasta privinție celu din urba Aradului. Cu deplina multumire ceteram program'a d-lui candidatu naționale G. Dogariu, programa de romanu verde, simplu, de omenia.

In cerculu Recasului, la 25 iunie n. s'a tienutu o conferintă a inteligenției in Belești, unde s'a discutatul ageru, că ore — facia de cumplit' jâfuire de voturi a poporului nostru, n'ar fi mai bine a dă unu protestu motivatul la comisiunea de alegere si apoi a remané in passivitate? In fine pară a învinge opinionea, ca — măcar cu cătu de pucini alegatori — să se candideze dlu protopopu Cratiunescu; a remas totusi a se mai delibera.

In cerculu Sasca, conferintăa tienuta joia trecută in Racasdia, proclamă in unanimitate de candidatu pre fostulu dejă in trei ronduri deputatu alu loru Vic. Babesiu; dar abia inteligenția poporului din cercu facă acăstă, candu din partea domnilor pe locu se decretă de candidatu guvernamentale — dlu Stefanu Antonescu, pteorele si candidatul din Bocea, astfelui dovedindu-se, cumca intr'adeveru acestu bunu barbatu alu nostru a devenitul jucarea in mană contrarilor nostri! — Nu vi-am spus'o din capulu locului, bravi inteligenți din cerculu Bocei? Uelte orbe si proste ca pop'a Elek — vreau să facă domnii din barbatii nostri!

Dupa foile din Temesiora, totu de o data cu decretarea lui Antonescu pentru Sasca s'a decretatul in loculu seu pentru Bocea — totu ca guvernamentale dlu canoniciu Mih. Nagy din Lugosiu! Nă inse ni se reportă, că — ambii au refusat.

In cerculu Moravitei din comit. Temesiu, s'a adunatul joia trecută, precum ni spusu foile straine, vră 300 de alegatorii la conferintăa convocata in Versietiu; dar ei fuseră intempinat de panduri si asiă — porniră in bunu rondu, totu consultandu-se prin gra-

dina si pre atrade si — ca să facă procesul săcuru, proclamara de candidatu naționale alu cerculu pre V. Babesiu, insarcinându unu comitetu cu esecutarea celoru necesari, pentru că alegerea să reese. De altmintre cerculu alegatori — aprópe 700 Romani si Serbi, in solidaritate, er vră 450 nemți si jidani.

In cerculu Banat-Comlosiului din Tordalul — inca se prepară candidarea unui nationalistu; dar — nu există inca contielegere si solidaritatea cu Serbi, ceea-ce insă sperămu că va urmă.

In cerculu Ciacovei, de asemenea in alu Rittbergului si in alu Zichydorfului — inca nu s'au aflatu trei nationalisti să se misce!

In cerculu Butenilor din comit. Aradului, conferintăa electorală s'a intrunitu totu la 8/20 iunie, statorindu protocolarimente cumca deputatulu acelui cercu trebue ne-aperațiu si neconditionat să apartiene programei si clubului național; deci sub acestu cuventu oferă candidatură dlu Sig. Popoviciu, astădi presedinte la tribunalulu regiu din B. Ineu. Audim că — de susu dela naltul locu nu i s'a permisul a primi candidatura națională.

In Biserica-alba mercuria trecută nisi de popor si de alegatori asteptau pre Babesiu, ca să-i asculte darea de semnături să-ju prochiame erasi de candidatu. Dar corifeii serbilor in contielegere cu Babesiu destindandu pre dlu Ales. Trifunatz de candidatu acolo, firesce că Babesiu trebuia să incunjure proclamarea sa de candidatu. Prin acăstă s'a nascutu o confuziune in spirit, care insă credem că se va delatură curendu. Cu toate acestea suntemu detori a lamuri si adeveri — două imprejurări: antaiu, că Babesiu numai din intemplantare, pentru o micută intardiere din cauza inmormentării fie-ieratului Grabovschi — nu s'a presentatul mercuria trecută in Biserica-alba; dar n'a renuntat, ba si-sustine a se prezenta la timpu potrivit; a dou'a că — ideea de retragere de la candidatura in Biserica-alba, originalmente n'a fost a sa, ci a unor corifei serbi. Responsabilitatea deci pentru confuziune si ori cari alte urmări — nici de cătu nu pote să privescă pre Babesiu.

De altmintre — onorea si interesulu comunu alu granitierilor pretinde seriosu, sustinerea solidaritatii cu ori-ce sacrificiu.

Budapesta, in 26 iunie n. 1875.

(O voce oficioasa despre redarela slavorum, ce se prepară in Oriente.) Nu este multu timpu, decandu prin foi se vesteau, că — ar fi intenția celoru poterici dia Russia, a imprenă Muntegrul cu Serbia, sub stepanirea lui Nichita Petroviciu, a principelui de astădi in Muntegru, — pentru scopulu de a inlesni luptă in Oriente, luptă ce totă lumea tiene că peste multu său peste securu trebuie să prorumpă, pentru emanciparea si consolidarea poporului crestine, dar pre care totusi diplomatiia o negă si totu d'o data lucru a o impiedecă — dora pentru pururiă.

Destulu că asupra acestei cestioni pre importante, acum de curendu, si anume cu ocasiunea caletoriei principelui Milanu de Serbia prin tiéra sa, cărei caletorii unii voiau a-i dă insemnatatea, că ar tinde a paraliză influența Muntegrului si principelui seu asupra poporului serbe, er altii — că ar voi a prepară spiritele pentru miscarea ce cătu mai curendu aru avé să urme, — „Glas Crnogoră“, organulu semioficial din Muntegru, astă cu cale a se pronunciă positivamente si lamuritul astfelui:

Familia Obrenovicu de Serbia este strinsu înfratita cu familia Petroviciu de Montenegro, principale Milan este celu mai credintos conlucratoriu la marele opu alu redicării Slavorum, ce se prepară in Oriente. De aceea insinuatia, că Muntegru cu domitorul seu ar fi menitul d'a inlocui in stepanirea sa pre Milanu in Serbia, se respinge decisivmente.

Dela congresulu besericescu din BLASIU reportără după „G. Taiei“ următoare:

Conformu programei, Escel. Sa pre săntul domnul archiepiscopu si metropolitu Ioanu Vancea deschise adunarea in residenția a doulă cu unu cuventu, intru care anume unele părți suntu asiă de memorabili, in cătu ele voru avé pentru totu-deaună locu in istoria nostra națională si religioasă. Reponsul improvisat, care i se facă ca din

partea deputatilor seculari, de catre deputatul Baritiu, nu a potutu fi la înaltimesa să si nu a fostu. Cu totul altu respunsu se cerea in situunea si între imprejurările actuali ale besericei gr. catolice si ale națiunii; deasă merge, candu lipsescce ori-ce preparații. Că erasi ne întrecoemu si dicem: Bine va fi, ca noi romani in cestiuile noastre vitali să vorbim mai pucine, să facem in se atâtua mai multe.

Dupa verificarea mandatelor fiacarui deputat, cu care ocazieuna una alegere fu cassata, adunarea se declară pe sens in unanimitate de Congressu besericescu alu archidiocesii gr. catolice romanești de Alba-Iulia et Făgărașiu, compusu din 1/2 de clerci si 2/3 seculari. Pe același temei congresulu se si constituie, alegându-se pe langa presedintele archebiscopu — unu vice-presedinte secularu si trei secretari. Indată apoi congresulu intregu se desface in comisiuni său mai bine secțiuni, la care se impartira aceste proiecte:

I. Normativu său statutu pentru organele autonome ale archidiocesii, incepându dela parohii si filie pana sus la centru.

II. Regulamentu pentru organizarea scolelor populare si ale institutelor de invetimenti ale archidiocesii.

III. Regulamentu pentru organizarea reprezentantilor si curatorilor ori epitropiilor besericesci de diosu pana susu.

IV. Regulamentu pentru organizarea venitelor besericesci impreunate cu pastoarea sufletescă, cu alte cuvante, regularea si — pre cătu se pote, fisare venitelor besericesci, incepându erasi dela parohi in susu, pentru toti ministrii besericesci.

Orcanulu,

Ce se descarcă sămbată trecută, sără de la 7 ore peste Budapesta, dar mai vîrtoșu peste Buda, incepându de la Muntelul svabilor spre Dunare, este ora asemenea in analile revoluționilor cerascii, de căte se pomenește in Ungaria. Daunele se urca la milioane, ér numerul omenilor prepaditi române inca necalcabile. Deja pana acum să se fie aflatu peste 60 de trupuri morțe, dar numerul celoru disparuti, probabilmente rapiti cu selbastele unde in Dunare, se computa la sute.

Unu apel intr'o foia, in „N. P. Journal“, carea cea dantai apară după catastrofa si provoca pre publicul filantropic la contribuții benevoli spre alinarea enorimei nenocociri, incepe descrierea — foră nici căta esagerare — asiă:

O catastrofa ingrozitoare a cercetării partea capitalei de pe malul d'auptu alu Dunarei. Elementele, dusmanindu operele manelor omenesci, versara in tregu cuprinsulu furiei loru peste nefericită Buda. Frangerea nuorilor ce se intemplă sămbata săra peste Buda, raspandită morțe, ruina si depredare asupra pacnicelor case ale Budei si asupra frumoselor vinie si campii de prin prejuru..... Intunecimea noptii mari grăză si ingreuiă aducerea ajutorului..

Apoi in medilocul calamității mai prospresa — la trei locuri incendi, si confuziunea devenise la o culme, incătu cei-ce o veadeau trebuia să crede, cumca într'adeveru există o cercetare său isbanda a cercului asupra omenilor si — cumca astfelui de certare de comunității începe la cei de diosu, cari sprijinesc pre cei de susu intru căile si faptele loru reale. Cu unu cuventu, noi — dica cine ce va dice — tienem, că decaderea, nenococirea tierii si a poporului Ungariei de 7 ani incocă — este nu numai dupa netrebnici a domilor, ci si a poporului si — este pe deosebită.

De altmintre — intocma asiă de mare nenococire s'a intemplatul totu septembrie trecută in Toulouse din Francia, unde asemenea s'au derimatul multime de case si s'au învecat 200 de persoane. Dar si in patria noastră, chiar mai in toate diile septembriei trecute au avut locu asemenei calamități mai multe, insă nu tocmai asiă de infrosciate.

Aradu, in 8/20 iunie 1875.
(Miscaminte electorale. — Apelul pre caracteristicu in „Alföld“ către alegatorii romani din comitatul Aradului. — Proclamarea de candidatu naționale romanu pentru lib. reg. cetate a Aradului. — Activitatea Reuniunii politice a Romanilor din comitatul Aradului. — Cortesile gădano-magiere. —) De căte ori avuramu fericirea de a ni esseră dreptu-

rile cetățenesci constituționali, la ocazionele alegeri de deputati — in cele patru perioade dela 1861—1872, puroră am fost in gagiați la lupte, — ne-am pusu cu totii din pările in miscare, emulându cu confruntii din alte comitate cu majoritatea, precum penitoria romana — si potem dice, că societatea desvoltata n'a remas fara de efectuina dincontra noi Romanii din acestu comitat, dela 1865 incozi solidari in lupte politice, am escelatul prin cercuspetiune, in cîten dintele contrarilor d'a ni paraliză — au reesit. Cine nu cunoște pactul, ce l-a curamă cu magiarii la 1868/69, după care patru cercuri electorale erau ale noastre, dăduți ceseramur loru; cine va negă că într-o seara cercurile absolută majoritate a alegatorilor, totdeaună a fost romana, căci magarii compunu numai contingentul de domeni, avocati, diregatori judecătoresci si administrativi, comitatensi si comunali,ici mai căte unu domn proprietari mare ruginitu si bancrotat; si asiă magarii niciandu in comitatul Aradului nu se alegă prin poporul loru, ci totdeaună numai pri romani.

Asiă s'au alesu in virtutea pactului deputati magarii in cercurile Pececa si Ann'a, eră la alegerea deputatului cetății Aradu noi romanii totdeaună am concursu cu congentu considerabilu pon' la 600 alegatori, carii si-dedeau voturile candidatului nemănu.

Ei bine, ce dicu si ce vrea scum compatriotii nostri cei din comitatul si ei din oraș, decandu simtira că romanii nu mai tin la olala in solidaritate, că unii panăieri alalta-ieri gerandu-se de matadori, de fatori principali, ai partitei si Reuniunei politice romane, sub alu careia nimbu păviti susu ca bartati cu mare influență, si-nara gratia si favoruri personali egoistice, pecatiindu contra programei si eredele politici — pentru unu osu de rosu — de căci că ar' avé mare lipsă, ca nescăsesc in grădini — trecuta in castrele antagoniste si li se fecera unelă la suprimarea draturilor si dorintelor acelor a cari ii au ceea ce sunti?

Foi'a locală magiara „Alföld“ in numeri de curendu, prin articoli de fond, titlu „In interesulu alegatorilor romani din comitatul Aradului“, se adresia cu cîfeliu de apel către noi, si după ce ni cîterisidă situatiunea si pusetiunea, si ne se pricepem, că ei de astădată, nici nu intr'unu cercu electoralu nu potu lasa să se esca si să se alege candidatu romanu, — nici insira candidatii magarii după nume si cîapelindu la poporul alegatoriu — si svinindu-se nu asculte de popi si dascali, cari ii cîrnuiesc ultraistii Babesiu, Stametc. dela ale caror principii daunose si de manose statului magiaru si națiunii magarii nici pan' acum'a n'au avutu, si nici nu avé veri unu folosu!

Si ce se vedi! dupanii nostri dela Alföld, candu ne indemna si svinuesc si nunciamu la demnitatea natională, la semnătura naturală, la convictiunea morale, ca nu se sfiresc a n-o spună verde, că noi suntem inimati, unde noi facem 85%, er' ei cu totul alte adunature abia facu 15% — de căci magarii supusi loru intru toate mai puțu resuflă — atunci er' ei in acelui moment condamna, afarisescu si proseriu barbatii bine, — ni insulta cu perfidia organelor blicistice si ne amenintia cu cele mai dure si drastice procederi.

Mai apoi se pune si lauda pan' la ce pre deputati romani, moderati, cum si Bonciu, Cosma, Gozmanu etc. carii nici nu au profesatul principiile ultraistilor in derimarea statului magiaru, — nici candu s'au aliatu cu ultraistii, ²⁾ si dela cari poporul romanu multu mai mare folosu au urat are si va ave.

Ale reproduce aci toate căte le in Alföld-ulu, ni este si imposibilu, dar ne se gretiosăm, — o spunem sinceru; dănuși societății, că cetățenii si sprințitorii Alföld-

¹⁾ De apelul lui „Alföld“ ne ocupă noi, in celu mai de aproape nru, special in vom dă resunetul cuvenitul.

²⁾ Gozman — nu; dar Cosma si Baciu — prin alianta cu ultraistii s'au dedicat vîdă poporului!

— romanasi nostri din provintia, cindu-nu atentiu acesti doi articlii, vor fi pricepseni scopulu si tendintia de care se occupa domnii-a loru chiar acuma, in ajunul alegerilor de deputati.

Ce minunati sunt acestei compatrioti ai nostri, — catu bine ni mai voescu ei, — cine se mai poate indoi, candu ei nici mai multu nici mai pucinu nu pretindu, decat ca se finu patrioti buni — in acelui intielesu, ca — se ne lapedam de conducatorii nostri nationali si de program'a, resp. scopurile nostre nationali, — si se urmam esemplulu domnilor Bonciu, Cosma, Gozmanu, si se ne facem unelte, se alergam toti cu totii la urna si se dama voturile candidatilor loru, dusmani loru de morte ai nostri!

Ni spunu inca si aceea, cumea dintre deputatii nationali de pana acum — Desseanu de buna voia se retrage, Mocioni u'a facutu nimic'a, Bonciu — nu va candida, si asi — pofta loru este la locu: degradarea si batocurirea alegetorilor romani, ea in tote „sieste curcurile electorale Romanii se aléga numai magari, er' nici unu romanu!"

Acum mai dica cineva, — măcar si glorificatii aderinti ai loru, Bonciu, Cosma si Gozmanu, ca acestei omeni nu sunt nebuni!

Inse noi ne am tredit tocmai prin acestu apelu, — si candu in butulu terorizarilor si neleguirilor arbitrarie la conscrierile electorale, decindandu marele numeru de alegetori, — acusi eram se ni perdemu tota sperantia, candu intr'adeveru barbatii nostri de pana aci — mai mare parte ne parasira, atunci, astazi ne intruniramu in numeru considerabil si chiar de cei ce apelara in Alföld admiratu — la o conferinta a Reuniunii nostre politice nationali, la care partecipata si frati coreligionari serbi de acela, si unde cu unanimitate se proclama de candidatu nationalu liberalu bravulu cetatianu Georgiu Dogariu, in contra candidatilor Chorin si Varjasy, pentru cetatea Aradu.

Conferintele din afara inca se misca catu de poternicu, precum dejă s'a reportat in „Albina," si la cari reporturi eu n'am a adauge, decat ca — in butulu tuturorloru foradelegilor domnesci — vomu reesi!

Cortesiele, amenintările si terorisarile ce susu pana diosu, din partea domnilor, spre a paralisa cu ori ce pretiu reusirea macar a unui candidatu nationalu — sunt la ordinea dileyi.

Aducem numai catev'a la cunoscintia a editorilor Albinei. Aici la noi in centru domnii se vedu amaru loviti prin redicarea de candidatu nationalu pentru urbea Aradu, caci ei sunt sfasieti in doue tabere, una a lui Chorin, pentru care e ingagiata burgesia; alt'a pentru Varjasy, candu-va Vranovics, cu care sunt aristocratii cu contingentulu diregatorilor si altoru individi dependinti, precandu pre Dogariu lu-voescu toti plugarii din suburbie si cu multi altii cetatieni romani si serbi!

Suntemu pregatiti la aceea, ca cu ajutoriului lui Ddieu vomu reesi cu dlu Dogariu, — deca aderintii lui Chorin si Varjasy, in perilesitatea loru nu se voru aliá; dar' fie cum va fi — noi prin proclamarea dlu Degariu li-am demustrat, ca suntemu vii, maturi si capaci d'ni apretiu si eserciu drepturile cestie nesci constitutionali.

Multiamim din inima celor ce au redespantatu in noi semtiulu nationalu — ce adormise, si multiamim chiar si diupaniloru cu spelulu din „Alföld" pentru atentiu ce ni-o strasera.

Un'a ne pare reu si reu ne dore, — ca dupa cum ni se se spune, Ilustritaea Sa dlu Antoniu Mocioni — de asta data nu este plestau se primesca candidatur'a in cerculu Sinei, pre care in trei periode dietali lu-reprezentu cu demnitate si carui deci multimea alegetorilor i adera; dar deca o data ostia, atunci cu acestu cercu suntemu in perilesitate, caci in pripa ni vine greu a suplini pre unu Mocioni.

Faimosulu pretore din Radna, Stefanu Antonoviciu — ce se tiene si elu de romanu, mai de unadi terorista pre nisce tierani alegetori si ii escorta in fere — pentru ca sunt aderinti resoluti ai candidatului nationalu. Ast'a e semnulu vediutu alu liberalismulu de la potere! —

Pretorele Sanka si acuma totu mai viușteaza casele omeniloru, ca se ase flamure

nationali, er' comitele supremu si famosulu nostru vice comite Tobajdy — acusi — acusatidua sine pre notarii si pre judii comunali, apoi mai alerga adeseori si la curtea episcopescă *) — totu pentru cortesia si inaintiare la alegeri. —

Noue nimicu nu ni se ierta, tocmai precum domnii tote le facu, — dar noi ne si fermu de verice abusu; pana candu ei ambla si alerga ca turbati abusandu si terorisandu!

Unu membru alu Reuniunei politice nationali.

L. Satu-mare, in 23 iuniu 1875.

(Semne de deschiderea nationale si prin partile nostre. Candidarea de deputati romani si insufletirea poporului pentru acestia. Cortesie unor omeni fora de sufletu si uitati de chiamarea loru.) Elementulu romanu din partile Satu-mariului este ocelu mai espusu desnationalisarii. Vitregimea tempurilor si nepasarea celor ce poporul ii scose din pulvere si ii sustiene din sudorea sa, ca se-i apere interesele — au contribuitu, de strainii au pusu man'a pe frenele de domnire in aceste parti locuite cea mai mare parte de Romani; de aci apoi a urmatu ca poporul a inceputu a se deda se fie cod'a celor pucini straini ce ajunsera la potere. Dedarea a facutu pe Romanu se-si uite poterile si se creda ca elu pe aci nu poate se intreprinda nemicu intru interesulu seu, ci sudorea sa trebue se si-o verse numai spre indestulirea si fericirea strainilor, cari numai de vor vré — vor da ce-va si Romanului. Astfelu a decadiutu pe la noi cu totulu sentiu de demnitatea nationala si cu acesta s'a inceputu procesulu de desnationalisare.

Vin'u nu este a poporului, ci a celor pe cari est'a ii crescu din siuulu seu si ii hrancesce din sudorea sa, ca se-lu apere de tote retele. Si cumea poporul nu este de vina, avemu doveda poternica imprejurarea, ca catu ce vr'nu carturariu se pune in fruntea lui si i areta, ca interesele Romanilor sunt deosebite de ale strainilor ce locuiesc intre noi si ca poterea nostra — daca vom tiené cu totii la olalta casii ferulu — este mai mare decatua a acestora: atunci poporulu indata sealipesce de acelui conducatoriu si lu-roga se-i jore, ca va incepe si va continua cu elu lupta pan' in sfersitu contra celor ce apesa si sugruma pe Romanu. Acesta esperintia am sco'o mai alesu cu inceputulu miscariloru de alegere pentru Diet'a viitora.

Pan' acu n'a fost nici o alegere de deputati, la carea Romanilor satmareni se li vorbitu cine-va ca demnitatea loru cere ca se-si cumpenesca poterea si se si-o puna in cumpena cu a strainilor, cercandu se aléga deputati romani. Si acumu dintrodata, acestu popor ne pregeatit inca, la cea de antaina strigare fratișca a unor demni carturari romani se puse in miscare, se adună pe langa acesti-a si ii roga se-i otarësa unu locu de adunare pentru a se svatu ce este de facutu? — Se tienu in estu obiectu o adunare si este cunoscu si din estu st-diuaru, ca in ast'a s'au rogatu trei remani, ca se primesca candidatur'a de deputati intre cercuri romane.

Nu voiu se me ocupu peste totu de aceste candidature, ci voiu se inseamna unele cu privire la candidarea dlu I. Vulcanu in cerculu Carasidului. (A fost o gresiela telegrafica candu in foi'a noastră sa publicat, ca dlu I. Vulcanu se primesca si se ostenesca in mediloculu alegetorilor sei. Acestu demnubarbatu alu

*) Credem, ba nu numai credem, ca suntemu convinsi, ca — chiar si cei de susu sicur s'au adresat II. Sale, ca se-lu faca cortesiu loru, pre cu um s'au adresat la alegerile trecute parintelui Procopiu si parintelui Popasu! Omeniloru acestora nemic'a nu li e sanctu, apoi — rusinea inca no'cunoscu. Mai vine, ca — popularitatea, adoratiunea ce observa ei la clerulu si poporul nostru facia de presantitul capu diecesanu, trebuie se ii impunga si dora reu, si asi firese ca voru incercă tote, ca se-lu aduca in conflictu cu spiritul national, cu interesulu vital, cu onoarea romana, ce nutresce statu de multu poporul nostru si pretimea sa cea buna si demna; dar — pretimea nostra scia din experientia ca — ori-ce pasu de asemenea natura ar face unu episcopu romanu, nu face din convingere, ci dora — cu anima lacrimanda — de mare nevoia; — deci i se dà pururiu acestea valore! —

poporului nostru a si datu ascultare invitarii ce i se fece. S'a presetatu in cerculu electoral si atunci, in domineca trecuta, se tienu o adunare de alegetori din acestu cercu in Tataresci sub presedintia lui D. Popu. La aceasta adunare au participat peste 200 de alegetori. Acii s'a desbatutu cu cea mai mare seriositate candidatur'a dlu I. Vulcanu si se constata ca poterea Romanilor este cu multu mai mare decatua a strainilor — ce pelanga aceea ca-su pucini, sunt si impartiti in vro trei partite. Dlu I. Vulcanu si-a impartesit cu alegetorii program'a si s'a declarat ca elu apartiene opusentii nationali. Aceasta programa a fost prima cu celu mai viu intusismu. Insufletirea era nespusa, mai alesu la popor, care se vodea actu odata cu conducatorii romani in frunte si cari i aretau interesele Romanului si-lu indemnau la lupta pentru Romanismu, nu totu pentru straini. Poporul nu numai se areta gaia la lupta, dar rogă forte tare atatul pe conducatorii sei catu si pe candidatul seu, ca se faca bine se nu-lu parasesca nici odata, ci se stie langa elu neclintiti, si se lupte pana la cea din urma clipita, caci invingerea trebue se fie a Romanilor. Si au trebuitu acesti-a si mai alesu candidatul I. Vulcanu se faca promisiunea solemnă si se jore pe onore, ca nu va repasi nici de catu de la candidatura, nici peste totu nici in favorea cui-va; ca adunarea in frunte cu conducatorii sei fece erasi promisiunea solemnă si jură pe onore, ca nici sub o imprejurare nu se va lasa de candidatul Vulcanu!! Poporul doriu aceste promisiuni si juramente solemnne reciproce, caci si-aduce aminte de dilele candu candidati de pe la alegetile treceute — ii vindea!

Insufletirea ajunse pana acolo incatul nime nu se mai poate induoi de reesirea alegerii dlu Vulcanu.

Spiritele necurate ince nu dormu. Eppulu Olteanu nu se indestulise cu pastoral'a sa cortesiesca, ci — audindu de insufletirea cea mare ce de vr'o cete-va ile se latise prin cercu pentru candidarea dlu I. Vulcanu — se puse de si-tramese la Tataresci in diu'a adunarii unu spionu-cortesiu. Chiar se incoronau conclusulu adunarii la o petrecere, candu spiritulu necurat se areta in comună si cită la sene candu pe unu preotu, candu pe altul se-ispunu voi'dloru magari si a Eppulu. Cate promisiuni gole si amenintări aspre nu a adusu acestu omu pretilor, spunendu se si vai de ei de vor vota cu Vulcanu, caci dnii vrea pe unulu care se nu li spuna totu mereu ca catu de asupruti si necasit este poporul. Amersu acestu cortesiu eppescu pana acolo de a amenintat pe preoti si cu perderea proceselor ce au cu poporul si cu multe alte neplaceri.

Si aceste amenintări se pareau a descurgă pe unii preoti slabii. In urma inso si-aduse cu totii amente, ca legea de alegere pedepsesce aspru pe cei ce promit favoruri si amenintia cu detragerea de favoruri pentru ca se aduca pe vrunu alegetoriu se votatie cum dorescu dnii. De aceea cei mai cu fire diceau ca vor tramite dlu Olteanu o lege ca se cetesca ca urmari i vor cadă pe capu, daca nu va grigi de patrafirulu seu si se va incumeta se iea erasi la grumadi plosca cortesișca. Destulu ca poporul s'a indignat peste mesura de acesta portare a dlu eppu si tie-nut'a poporului a insuflatu respectu si celor slabii. Asa si placu Romanii!

Miscarease continua si traizau in cea mai firma speranta, ca tote cortesiele episcopesci vor fi sortitau; caci poporul nu preibusce pe preoti peste totu, ca po ei mai reia se si aii infrenă.

Dupa tote somnele credem, tare ca poporul va scote deci alegerea dlu I. Vulcanu. Asa se fie!

Mai multi alegetori.

De langa Bozovicu in 9 iuniu 1875.

(Apelu catra onoratii alegetori romani din comitatul Severinu si mai alesu catra cei din cerculu Bosovicul-Almasiu) Fratitori! veti fi auditu, ca in Bosovicu s'a constituitu unu comitetu cu firm'a de „liberalu" si cu scopulu se lucre din resputeri pentru ca noi se alegem pe dlu Herglotz de deputatul nostru la diet'a tieri.

Acestu comitetu se compuse si constituie prin alergarea foră obosintia a unui individu fara nici unu meritu, dura prin faptele lui cunoscute forte bine naintea nostra; elu mai are

unu partasiu infocatu totu de calibrulu seu. Amandoue aceste slugi ale lui Herglotz sunt romani — retaciti — vai de ei.

Să vi spunu fratiloru că ce vreiu aceste individi fara pricepere si fara morală, pentru ce ambla se ne corupă si trăde, pentru ce prin portarea loru cea nedemna facia de noi frati loru s'au facu de rusine si ocara la tota lumea si chiar si naintea celor ce li s'au facutu cortesi-slugi? — Credu fratiloru, ca voi cunosceti pe omeni si imprejurările si vi poteti afila respunsu la intrebări. Desul este se vi amintescu, ca acestei omeni au ajunsu de nu mai au se perda nimicu si de aceea prin portarea loru cea nedemna se vedu a calcula se-si cascige dela nepretenii nostri folose pentru ei, pe conta nostra; dar ei uita ca ce este respusă celor ce se vendu si tradedia pe altii!

Presidentile comitetului ambla in tote pările impartindu program'a lui Herglotz si cercandu a amagi alegetori pentru acestu candidat, legandu-ii prin vorbe de pretenția intre beuturi ce le platesc elu. Voi fratiloru, ve rogu ince pe Ddielu celu viu se ve feriti a primi dela elu de acestea, caci vi spusati trupulu si sufletu, intrandu pe calea corrupti si a nemoralui, cari ducu pe omu la perire; program'a o poteti ince primi si ve rogu se o cesti cu mare bagare de sema, caci atunci i veti cunosc indata din ea pe omenii amagirii si a inselatiunii.

Apelud deci la voi fratiloru, si ca unu binevoitoriu vi spunu se nu ve lasati inselati de acesti fii ai peritiuni; apoi ve feriti de ei si de aceea, ca primindu de la ei ce-va ve potu areta pentru asta la locurile ualte si de aceea veti fi pedepsiti forte aspru, caci naltul ministeriu a adusul lega forte aspru pentru ei ce vor primi bani, benturi, mancari si ori ce fagadule sub cuvantul ca vor vota pentru candidat. Omenii acesti reunitiosi ve potu face deci multu reu, daca veti primi ceva de la ei; feriti-ve de ei deci ca si de satan'a.

Noi avem unu candidat alu nostru, care totu de a un'a luptă spre fal'a noastră pentru binele Tronului, a Patriei si alu nostru. Alungati deci pe cei ce vi vorbescu se nu tieneti cu acesta.

Multi vor intrebă pote ca ce programa are acestu candidat alu nostru, pre care lamu rugat a primi increderea noastră? — Departati in asta privintia tota indoial'a, caci peccatuiti; deca cine-va totusi vre se fie informatu si despre asta, cetesca foi'a Albina nr. 37 si aci va affa ce vreun omeni nostri si intre esti-a si candidatul nostru. E adeverat, ca aci nu veti cesti „Es lebe der König etc.", caci noi Romanii, nu prina vorbe, ci prin fapte am deveditu alipirea nostre catra străucitul si bunulu nostru monarhu. Se traiesca deci generalulu Doda. —

Almasianulu

De sub pările Bihorului in mai v. 1875.

Suntu la siese lune, decandu postulu de notariu in Vascul, cottulu Bihor, prin mortea binemeritatului Alessandru Indrei a devenit in vacantia Deatunci a functionat in acestu postu tenerulu Nicolas Gavra teologu absolutu si notariu aprobatu. Acesta si-a cescigatu increderea poporului, si cu totii erau se-lu alegem de notariu definitiv. Din 9 comune numai vre-o 9—12 membrii ii avea de contrari.

La 7/19 l. c. incepua cortesi pentru estu postu si dlu subjude cercualu Alessandru Draganiu, si acesta omu bravu si onestu.

In 11/23 l. c. ni se prezenta si Gratianu Papu pretorele din Halmagiu, si acesta omu de omenia si forte iubitu pe la noi. Astu-feliu avuram trei candidati.

Poporul era mai totu pe langa Gavra si mai avea parteneri si Gratianu; dar mai pucinu bine vediutu era Draganiu, caci pe elu lu-cand-dase stepanii. Intr'aceea so audiu vesteala ca Gavra a abdisu in favoreala lui Draganiu. Aceasta imprejurare insufi ingrizi si poporul incepua a se grupa pe langa Gratianu, caci Draganiu nu i venia la socotela ca candidatul alu stepanilor.

La 13/25 l. c. fu diu'a alegerie. Aci Gavra abdis in favorului lui Draganiu; dar poporul se inversiua ca omulu seu lu-venduse si de aceea se alatură strinsu langa Gratianu.

Sau incepua indata pressiunile domneschi si chiar si din partea protopopului; tote ince se vedea a nu duce pe dni la scopu. In urma pretorele Domisia dechiara, ca Gavra

a repasit; că Gratianu nu are testimoniu de notariu din cotelul nostru ér celu din cotelul Zarandu nu pote avé valore si la noi; si in urma că nu este deci concurante numai Dragana, pre care lu-prochiamă de ales.

Poporulu se machnă forte pentru asta procedura arbitrară si nelegale, dar dlu pretore nu bagă în séma gravaminele aduse contra procedurei sale nelegale; de aceea poporulu se vediu silitu a naintă protestu. Acestu protestu este subscrisu de 65 de alegatori dintre cei 90 ce-su in intregu cerculu, si de era locu se mai subseriau inca 5 insi; astu-feliu partesanii lui Dragana sunt numai la 20 insi.

Astu-feliu observa domnii legea candu vor sè lucre contra intereselor poporului. Noi o spunem, că am tienutu si vom tiené la Gratianu, că cunoștemu in elu unu omu ce se interesedia de binele publicu si in specie spriginesce scolele, cari in notariatulu nostru sunt in cea mai mare decadintia; apoi Dragana e candidatulu stepanilor si ni temem că va fi unelta acestora contra intereselor noastre.

Tôte côte se templara la asta alegere ni le potemu in cătu-va spică; un'a inse forte cu greu, aceea adeca cum de dlu prota se puse a pressiună pentru Dragana, candu dsa scie in ce stare ticalosa sunt scolele noastre, vede că unde-su notari harnici sunt si scolele in stare buna si cunoște pe Gratianu de mare partenitoriu alu scoleloru. Ar face bine preotii nostri sè-si aduca mai adesu aminte că acui pane manca si care li e detorintia; e tema inse ci prin portari casi la asta oca-siune vor atrage pré tare asupra-si resbunarea poporului si asta nu li va cađe bine.

In urma declarămu că nu vom erutia nimica ca sè sperămu legea ce o vatema cei ce-su chiamati sè-o essecute; daca inse si de la locurile mai nalte ni se va areta, că legile se potu calea, — atunci ne vom sci unu cu totii sè urmămu esemplului ce ni vor da domnii. Sè traișca Gratianu! —

Mai multi alegatori.

Varietati.

(Alegere de metropolitu.) Marti in 10/22 iuniu in Bucuresci s'a intrunitu colegiul electoral, compus de sinodu, senatu si camera, pentru indeplinirea alegierii de Metropolitu alu Moldovei si Sucveei, in locul parintelui (alinicu Miclescu, dejă alesu metropolitu-primate alu României) Nruilu membrilor alegatori au fost 171; din acestu pru parintele episcopu Iosifu de Agresiu au cäscigatu 140, ér parintele episcopu Melchisedecu alu Dunarei de diosu — 38 voturi, celelalte 3 imparindu-se cari in catro. Astu-feliu parintele Iosifu de Agresiu a fost proclamatu Metropolitu alu Moldovei si Sucveei si Esarchu alu Plaiurilor, si dejă a obtinutu investitura domneșca. —

(Recunoscendu autoritate in cel caruntit in lupta naționale, supunendu-ne disciplinei si asiā lucrandu umerul umeru — vom recastigă terenul perdut!) Acestu adeveru vine unu dnu corespondintu alu nostru a lu constata, referindu-ni despre starea Romanilor din Bihor. Ni reporta adeca cum prin svarurile carturarilor si intieptiunea poporului, de a urmă estora, in Biharia castigara Romanii mai multe posturi de notari ce le ocupaseră pan' acu magiari, asiā in Lugasiu, Mogeni, Pieleu etc. si cum se spera in curendu a mai castigă altele côte-va. Apoi totu odata ni reporta cum poporulu in mai multe parti avu norocirea a sci alege preoti din cei mai devotati binelui comune. — Noi totu de a un'a am recunoscetu, că daca preotii, notarii, invetiatorii si peste totu carturarilor nostri vor fi omenii poporului si ei se vor pune in unire sè lucre pentru binele poporului, — atunci trebuie sè se intóca sortea nostra spre bine, căci poterea poporului nostru este mare si trebuie sè invinga, daca va luptă sub o comanda intiepta, cu poteri unite si in un'a si aceasi direptiune. Fie ca exemplul Bihorenilor sè se urme pretotindenea; căci — unde preotii, notarii si invetiatorii etc. au pusu in fruntea poporului si au luptat pentru fricarea Romanului, acolo totu de a un'a au urmatu mari iubunetariri in sortea poporului nostru. Cu celu tare nu potu gumi domnii nostri, căci ei fora noi sunt slabii; apoi turi a nostra esto in unire si disciplina. De amu precepe-o asta odata!

* (Vituliu si nemoralea — classate prin domni de vertute si merit.) Din partile Sant-Aniei ni se scrie, cum unu dnu preotu romanu I. P. la alegurile dietali din 1872 trecu in taber'a contrariloru nostri si „vendiendu acestora interesele cele sante ale poporului

ce-lu tiene prin prescur'a si colacii sei — lucră din respoteri cu domnii intru a corupe si demoralisă poporulu; ér domnii i classara portarea nedemna—de meritu si vertute si lumbracara in reverende noue si i dedera o cruce pentru merite, firesc contestesci! Ni se refera insa că omulu nostru nici pan' acu nu s'a intieptit; ci „elu ambla si acu de sub suora cu asupritoriu nostri si cutrica cerculu din o marginie pau' la cealalta, cercandu a amagi poporulu se tienu cu unu dnu Bohus, care cătu fu deputat pan' acumu nu-si deschise odata gur'a in interesul poporului nostru, ci tienu cu stepanii cei ce consecintamente latiesc nemoralitatea si i progatesc perirea. Machnitu de „potarea scandalosa a acestui preotu” — dlu corespondinte alu nostru apeledia la autoritatea bisericesca si cere „sè puna odata capetu abusurilor demoralisatorie a ataroru omeni senitati de chiamarea loru,” căci „nemoralitatea prin esemplile loru prinde pré afundare radacine si urmările cine scie unde nu vor duce!” Ar si fi tempul sè se punu frenu preotilor ce lucră spre demoralisarea poporului. —

Éta dilele de alegere, pentru côte cercuri dejă sunt ele despu-

La 1 iuliu n. se va alege, in Budapestia, apoi in comitatele Solului, Solnociului-interior, Abauiu, Posoniu, Borostodului, Siopronul, Gomorul, Cianadul, in scaunele Ciucului si Odorheiului, in Dobrogea, in comitatele Tisza, Gherla, Giula-Bichiul, in cotelul Turatiu, Alba, Hevesiu, si Comaromiu.

La 2 iuliu: in urbele Jászberén si Salmari.

La 3 iuliu: in Clusiu, comitatul Neograful si Alba superiore.

La 4 iuliu: in comitatele Pestei, Strigoniul si Baranici, apoi in urbele Maedu, Strigoni si Elisabetopol.

La 5 iuliu: in Timisiora, H. M. Vasdrhely, Györ, Posoniu si Turda; apoi in comitatele: Aradului, Saboicului, Alhei-de-diosu, Liptei, Turdei, Ungul, Laurinului, Tolnei, Ugocei, Torna, Cetatea-de-balla, Bischisiu si in districtul Bistritcei.

La 6 iuliu: in Segediu, apoi in comitatul Marmatiei.

La 7 iuliu: in Oradea-mare, Sieprony, Seperiu, Vespremu, Alba inferioare si in comitatul Dobocai.

La 8 iuliu: in comitatele Torontalului, Fimesiu, Arei, Carasius si Vasiu.

La 9 iuliu: in Naseudu, Zaleu si Trei-scaune.

La 10 iuliu: in Beherica-alba.

Statul granelor si peste totu alu produptelor naturali.

Suntemu la periodulu, candu putemu si trebue sè aruncamu o privire essamintării asupr'a stării productelor pamentului, pentru orientarea publicului nostru.

Foile cele mari, mai vertosu cele straine, de septemani dejă adunara si publicara date de prin tôte pările din monarchia si afara de monarchia nostra — asupr'a ambărarii timpului si desvoltării vegetatiunei noastre productive.

In generale potemu sè dicemu, că — peste totu in lun'a lui iuniu s'a aratatu o caldura multu mai mare, decătu cea normală seu indatenate pre acestu timpu. Dar astă caldura nu a stricatu desvoltării campilor si gradinelor, precătu de comunu nu au patit de seceta, de 6ra-e mai pe fiecare septemana si — cu pucina exceptiune — mai pretotindenea au cadiutu pluoi abundandi, recoritorie. De alta parte erasi trebue notatu, că pluile forte desu au fost petrecute de furtune viforose si de grindina grea. Pre fie-care septemana se publicara sciri despre unele părți seu tienuturi, de totu devastate prin vijilii, pértra si torinti de apa. Acăstă mai vertosu in Boemia, Moravia, Stiria si Ungaria.

Cu tôte acestea scaderile si resp. dăunale cele mai mari ce se observa — datidă din frigulu si secetă ce domnia pe la incepere primaverii.

Acestea premitiendu, incătu privire statulu de astadi alu campilor si gradinelor in generale potemu sè dicemu, că — nemic'a nu e mai pucinu adeverat, decătu marile laude ce se vestescu, pre candu adeverulu e că acestu statu sémenea multu cu statulu de anulu trecutu, de si nu in printi'a tienuturilor si spiegelor.

Adeca: si estu timpu se aréta diferențe forte mare, de si nu tocmai asiā mare ca si anu, in privint'a desvoltării si productiuniei prin tienuturi si dupa feluri, o diferența atătu de generale, incătu — sutele de reperturi abia sunt in stare a o constată si descrie destulu de completu. Mai că nu este in monarchia austro-ungurăsca o parte de 100 de mili patrate, despre carea sè se pôta dice, că — aréta peste totu asemenea statu bunu seu medielociu seu reu in privint'a tuturor produptelor.

Luandu in vedere — Banatulu temeniu d. e. potemu sè spunem, că — de si nu

totu pre acesi locuri casi a nu, dar totu peste totu produptele se aréta casi anu ici-colia forte frumosă, ici-colia forte de medilocu, in cea mai mare parti inasa, si in unele fructe — forte slabie. Pările buna — ora despre Tisza si Muszsu, carianu au fost de totulu slabie, estu timpu se apropia de medilocu; dar érasi cele de către délurile Carasulei, carianu au fost pré frumosă, cam peste totu sunt cătu de slabie; precandu pe ici colia, mai vertosu prin fost'a granitia militaria, starea campilor este escelente.

Asia este mai prin tôte provinciele; numai despre Transilvanía se asecură că starea produptelor ar fi mai uniforma si mai peste totu frumosă.

Trecendu la diferitele specie de produpt si luandu tôte numai in generale, potemu cam atătu a spune cu destula positivitate:

Viniile sunt mai peste totu frumosă si multu promisiorie; in unele tienuturi nu-si mai aduca ómenii amint de astfelu de frumenta. Scirile din strainetate despre vini, nici pe de parte nu suna atătu de favorabili.

Pome sunt multu mai pucine, decătu ce s'ar fi astepat dupa multimea florilor, cu tôte insa vor fi — mai vertosu pre unele părți destule. Pomii ce infloresc eu incepertul primaverii, au suferit reu de frigu si de seceta.

Fenulu a estu cam peste totu slabu; numai ici-colia bunisioru.

Secară prin cele mai multe părți se arăta rara, dar spicile ei mari si pline. Din Transilvanía scirile suna despre o secara escentente.

Graful peste totu luatu, promite o recolta forte de medilocu.

Rapiti'a a estu slabu.

Despre ordiu — nu se poate inca spune nemicu pozitiv; dar ovesulu se aréta mai peste totu slabu.

Cucurudiul este mai pretotindeni in conditiuni bune de a se desvolta si — in cele mai multe părți se arăta frumosu.

Totu asiā de nestabile sunt reporturile despre legumi. Cartofii crescute bine; asemenea fasolea, linteza si masarea; nu altimintre inculu si canep'a.

Asta este, in trasure generali, facia de astadi a campilor si gradinelor noastre din patria. Se intielege, că — dupa cum va urma amblarea timpului, astă facia are a dimbi său a se posomoni totu mai multu.

Din strainetate scirile sunt mai pucinu pozitiv; ce se suna este, că in România cam totu asiā stă au aspectele ca si la noi; in Russia — cevasi mai bine; de asemenea in Franța si Italia; mai slabie insa in Germania — peste totu luna.

Mai nou: O depesă tocmai solita din Praga ni anuncia, că astadi la 3 ore 45 minute dupa medieadi, Imperatulu Ferdinandu reposă de intepenirea plumanelor —

Publicatiuni tacsabili.

Concurse:

Nr. 990/219 scol.

Pentru döue stipendie anuali, de căte 400 de florini v. a. unulu — pentru acei junii romani de religiuia gr. or. din diecesa Aradului, cari vor sè se pregătesc de profesori la institutul teologic-pedagogic din Aradu se deschide concursu.

Si anume:

I. Pentru stipendiul pedagogic, recurentii au sè produca: 1) estrasulu de botesu; 2) testimoniu de maturitate; si 3) sè scie limbă a nemtisca si ungurăsca.

II. Pentru stipendiul teologic, recurentii au sè produca: 1) estrasulu de botesu; 2) testimoniu de maturitate; 3) testimoniu, cumca au absolvatu teolog'a.

Recurintii sè adrésee de recursele loru la consistoriul subserisul pana in 15 augustu st. vech. a. c. éra in 21 augustu st. v. a. c. deminătia la 9 ore sè se prezintă si in persoana la acestu consistoriu.

Aradu, din consistoriul romana gr. or. alu Aradului, siedint'a senatului de scole, 7 iuniu st. v. 1875.

1 — 3 Ioanu Metianu mp. episcopulu Aradului.

In comun'a Cianadulu-serbescu din comitalul Torontalului, diecesa Aradului, — prin despartirea ierarchica formandu-se o parochia noua pentru credintosii romani de religiuia greco-orientale, Veneratulu Consistoriu diecesanu alu Aradului prin ordinatia din 17 aprilie a. c. nr. 179 plen. a dispusu inplenirea acestei parochie.

Dotatiu este: una sesiune completa de pamentu urbanialu de 32 jugere catastrali, competitiente de biru si stolo dela 200 case; — ince sesiunea parochiala e insarcinata si cu unele pretensiuni erariali de contribu-

tiune restante de pe anii trecuti, ale carora limpedire e pusa in curgere, si asiā din venitul sessiunii se va destină o parte pentru depurarea restantie de contributiune, ér sun'a recuperata spre acestu scopu se va licida cu fitoriu paro-hu.

Deci doritorii de a dobendî acăsta parochia, au sè si inainte de petitiunile provozate cu documentele prescrise, conform statutului org. — si anume cu testimoniu de calificatiune pentru parochia de frunte, 8 clăssi gimnasiali si maturitate — pana la terminul prefigit, diu'a sloru Apostoli Petru si Pavelu, 29 iuniu/11 iuliu a. c., candu se va tine si alegerea in facia locului; petitiunile sunt a se adresă comitetului parochialu si a se tramite protopresbiterului concernint la Banat-Comlosiu. —

Cianadulu-serbescu, 10 iuniu c. v. 1875.
Comitetulu parochialu romanu greco-oriental, in contielegere cu mine protopresbiterulu tractualu. V. Sierbanu mp.

Pentru ocuparea postului de capelanu pre langa parochulu gr. or. Ioane Grosavescu din Teregova, protopresbiteratulu Caran sebesiului, se scrie concursu cu terminu pana la 22 iuniu st. vechiu. Emolumente sunt: Una a trei'u parte din totu venitul parochialu.

Doritorii au a-si tramite recursele bine instruite, a-mesuratul statutului organicu, adresate sinodului parochialu, prin protopresbiteratu.

Teregova, in 5 iuniu 1875.
2 — 3 Comitetulu parochialu, in co'ntielegere cu pré onor. dlu protopresbiteru tractuale Nicol. Andreescu.

Se scrie prin acăstă concursu pentru vacantea parochia din comun'a Foroticu, protopresbiteratulu Oravitiei, comitatulu Carasului, cu terminu pana in 6 iuliu 1875. Emolumente sunt: una sesiune de pamant, birulu si stol'a iudatinata dela 130 de case. Insa doorece dejă se afia una capelunu sanctu pre acăsta parochia, asiā dada daca altu individu va fi alesu de paroch, acel'a va fi indatoratu a dă capelanului a trei's parte din sessiune, biru si stola.

Doritorii de a ocupă atănu'a parochia, au a-si tramite recursele loru, instruite cu tôte documentele prescrise in statutulu organicu biser. si adresate comitetului parochialu, către p. on. d. protopresbiteru Iacobu Popoviciu in Oravita.

Foroticu, in 20 maiu 1875.
3 — 3 Comitetulu parochialu, in co'ntielegere, cu dlu protopresbiteru Districtuale. —

Nr. 2842/1875.
Postulu de notariu comunulu in Valeapai, prin abdicarea dela oficiu a fostului d. notariu Ioane Demeter — devenindu in vacanta, — pentru imprimarea acestui postu prin alegere legală, dupa intielesul §-lui 83 din legea comunulu, art XVIII. din 1871, prin acăstă se deschide concursu publicu, — si spre efectuarea actualui de alegere se desigură in 30 iuniu a. c. la 9 ore dominică, la cancelari'a notariala in Valeapsi. Doritorii de a cascigă acestu postu, prin acăstă se potescu, recursele loru bine instruite, si provozate cu documentele debuviante, spre adverirea depunerii essamenu notarie, a calificatiuncii, si a portărci morali, pana in 28 iuniu a. c. eu atătu mai vertosu a lo prezentă, fiindu că recursele mai tardiu intrate nu se vor poté luă in consideratiune.